

A tanulmányi programok /tantervek kidolgozásának és módosításának módszertana

1. Cél:

E módszertan célja, hogy szabályozza a tanulmányi programok kidolgozásának és módosításának módját, és rögzítse az eljárásban részt vevő személyek és döntéshozó testületek kompetenciáit és felelősségét.

2. A módszertan hatálya

A módszertant a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetemen alkalmazzák az alapképzési és mesteri tanulmányi programok kidolgozására, valamint a működő tanulmányi programok korszerűsítésére.

3. Törvényi háttér

- 2011/1 sz. Tanügyi Törvény
- a 2004/288 sz. törvény, az egyetemi oktatás szervezéséről
- a 2006/87 sz. Minőségbiztosítási törvény
- Az alapképzési és mesterszakokra vonatkozó érvényes kormányhatározatok
- 2006/ 1418-as, az ARACIS külső felmérési módszertanát, a minőségi követelményeket és teljesítménymutatók jegyzékét jóváhagyó kormányrendelet,
- az EMTE Etikai kódexe

4. Értelmező rendelkezések:

Tanulmányi program - Program de studii: valamely szakképzettség megszerzéséhez szükséges képzési tartalom (ismeretek, jártasságok, készségek) biztosítására irányuló oktatási, kutatási és tanulási tevékenység egységes rendszere, beleértve annak megvalósításához szükséges tervezési, szervezési, és döntéshozatali munka összességét. A tanulmányi program magába foglalja:

- *a tantervet (planul de învățământ)*, vagyis a szakképzettség megszerzéséhez szükséges összes tantárgy címét, óraszámát, a tantárgy elsajátításához szükséges munkamennyiségnek megfelelő kreditszámot, valamint a tantárgyak felvételének javasolt sorrendjét és előfeltétel rendszerét.
- *az egyes tantárgyak analitikai programját (tantárgyi program) - (programa analitică) vagy tantárgyi adatlapját (fișa disciplinei):* az adott tantárgy elméleti és gyakorlati tevékenységeinek tematikáját, a kötelező és ajánlott szakirodalom jegyzékét, illetve az ismeretek számonkérésének módját,
- *a képzési és kimeneteli követelményeket tartalmazó lapot (Foia de înregistrare a calificării)* amelyben feltüntetik a szakképesítés megnevezését és megfogalmazzák a képzési követelményeket (azoknak az ismereteknek, jártasságoknak, készségeknek és képességeknek (kompetencia) összességét, amelyek megszerzése esetén a végzettségi szintet és szakképzettséget igazoló oklevél kiadható, illetve mindazon foglalkozásokat, melyekben az adott szakképzettség felhasználható
- *a záróvizsgára bocsátás feltételeit*

- a tanulmányi program megszervezéséhez szükséges időbeosztást (organizarea programului de învățământ) -

Tudományterület - domeniul fundamental de știință: a tudomány, művészet és kultúra felsőfokú oktatásban is alkalmazott alapterületei, melyeket kormányrendelet rögzít. Egy tudományterület egy vagy több tudományágat (ramură de știință), ezen belül pedig egy vagy több képzési ágat (domeniu de studiu) tartalmaz.

Képzési ág - domeniul de studiu: azoknak a szakoknak kormányrendeletben meghatározott összessége, amelyek hasonló, vagy részben megegyező képzési tartalommal rendelkeznek

Szak/tanulmányi program) – specializare/program de studiu: valamely szakképzettség megszerzéséhez szükséges képzési tartalom egységes rendszere. Adott felsőoktatási intézmény szakjainak struktúráját (képzési kínálatát) kormányrendelet szabályozza. Adott szakon a végzettség szintjét és a szakképzettséget oklevél tanúsítja.

Tanterv - plan de învățământ: adott szak által biztosított szakképzettség elérését szolgáló, tartalmilag és időbeni lebonyolításban egységesen kialakított tevékenységek összessége, amelynek megvalósítása különböző tantárgyak által történik.

Tantárgy – disciplină: A tanterv alapegysége, amely sajátos, egységes szakmai tartalommal járul hozzá adott szakképesítéshez szükséges konkrét kompetenciák megszerzéséhez, a szak célkitűzéseivel összhangban. A tantárgyak tartalmát a tantárgyi programokban határozzák meg.

Az országos normatív követelményeknek megfelelően egy tanterv tantárgyainak osztályozása különböző szempontok szerint történik:

A szakképzésben betöltött szerepe alapján:

- általános alapozó tantárgyak (discipline fundamentale)
- a tudományterületnek megfelelő szakmai törzsanyag tantárgyai (discipline de specialitate în domeniul), amelyek lehetnek
 - a tudományterület szakmai alapozó tantárgyai (discipline în domeniul)
 - a szaktantárgyak (discipline de specialitate)
- kiegészítő tantárgyak (discipline complementare)

A választhatóságot véve figyelembe a tantárgyak lehetnek:

- kötelező tantárgyak (discipline obligatorii/impuse),
- választható (opcionális) tantárgyak
- szabadon választható (fakultatív) tantárgyak

Általános alapozó tantárgyak – Disciplină fundamentală: azon tantárgyak, amelyek az általános alapvető kompetenciák (ismeretek, készségek és képességek) elsajátítását biztosítják.

Szakmai törzsanyag - Disciplină de specialitate în domeniul: adott szakterületen való képzést biztosító tantárgyak összessége, amelyek lehetnek a szakterület alapozó tantárgyai és bizonyos szakosodást biztosító tárgyak (sok esetben nincs elkülönítve a törzstárgy és a szaktárgy).

Szakmai alapozó tantárgy - Disciplină de domeniul: adott szakterületi alapismereteket nyújtó tárgyak, amelyek alkalmassá teszik a hallgatót a **szaktantárgyak** megértésére és megtanulására.

Szaktantárgy - Disciplină de specialitate: a hallgatók szakképesítését, adott szakterületen való elmélyülését biztosító tárgyak.

Kiegészítő tárgyak - Disciplină complementară: olyan, az előző három csoportba nem sorolható tantárgyak, amelyek elsajátítása a szakmai ismereteken túlmenően elősegíti a különböző társadalmi csoportokkal való kommunikációt.

Kötelező tantárgy - Disciplina obligatorie: olyan tantárgyak, amelyeket a hallgatónak kötelező módon teljesítenie kell a tanulmányi időszak során.

Választható (kötelezően választandó) tantárgy - Disciplina opțională: A kötelezően választandó tantárgyak, vagy tantárgycsomagok közül a tantervben megadott kreditpont elérését biztosító tantárgy teljesítése szintén a képzettség megszerzésének feltétele.

Szabadon választható tantárgy - Disciplina facultativă sau liber aleasă: a tanulmányi program tantervében szereplő vagy más tanulmányi programban oktatott tárgy, melyet a hallgató egyéni belátása szerint (az intézmény által biztosított lehetőségek keretén belül) vehet fel.

Tanulmányi szerződés – Contract de studii: a hallgató és a kar dékánja között megkötött szerződés, amelyben a hallgató rögzíti a felvett tantárgyakat, és a kar felvállalja a tantárgyak oktatásának megszervezését. A tanulmányi szerződés a beiskolázási szerződés éves mellékletét képezi.

Független tevékenységek - Activități independente: olyan, a tantervben előírt kötelezettségek, amelyeket a hallgató az egyetemen, vagy azon kívül, az egyetem által elismert intézményben vagy egységekben végez, és amely az ott szerzett ismeretek ellenőrzésével zárul (például a nyári vagy évközi szakgyakorlat, nyelvi kompetencia, szakdolgozat előkészítő gyakorlat, testnevelés, stb.).

Kreditpont – Puncte de credit: egy, a szak tantervében szereplő, vagy azon kívüli tantárgyhoz, illetve tevékenységhez rendelt mutató, a hallgatói tanulmányi munka mértékegysége, amely egy tantárgy, vagy tantervi egység vonatkozásában kifejezi azt a becsült időt, amely meghatározott ismeretek elsajátításához, a követelmények teljesítéséhez szükséges. A kredit kifejezi adott tantárgy elsajátításához szükséges munkaidőt a teljes tanulmányi munkaidőhöz viszonyítva. A kredit felméri a hallgató által az előadásokon, laboratóriumi gyakorlatokon, terven, házi feladat készítésen, szakgyakorlaton, egyéni felkészülésen stb. végzett munkát, tehát a tantárgy/tevékenység teljesítéshez szükséges teljes szellemi erőfeszítést. Értéke kb. 25 óra/kredit. A kredit nem évül el, vagyis a teljesített krediteket elismerik a tanulmányi időszak alatt, elfogadását nem befolyásolhatják a tantervben vagy a tantárgyi programokban történt utólagos változások. Egy adott tantárgyból megszerezhető kredit oszthatatlan, nem használható résztevékenységek mérésére. A kredit átvihető: egy szakon megszerzett krediteket elismerik a karon belül – különböző tanulmányi programok, szakok között, intézményen belül és intézmények között, ha azt az intézmények között létrejött egyezmény szabályozza. A kredit átutalható: meg lehet szerezni előbb, mint ahogy a mintatanterv előírja, illetve annál később is figyelembe vehető. A kreditek halmozhatók, vagyis a különböző programokból megszerzett kreditekkel egy új, kiegészítő szakosítás érhető el.

A kreditek meghatározásában (kreditallokáció) csak az adott tevékenység elvégzéséhez szükséges munkát veszik figyelembe.

Előfeltétel – Condiționări: az a feltétel, hogy egy tantárgy időben másik tantárgy/tantárgyak teljesítése után vehető fel, mely(ek) által nyújtott ismeretek alapfeltételét képezik az adott tantárgy megértésének és elsajátításának.

Közös törzstantárgyak - Discipline din trunchi comun –(trunchi comun): a tanterv azon része, amely két vagy több különböző szakon közös.

Szakirány - Ramură: a szakképzettség részeként megszerezhető speciális szaktudást biztosító képzés, amely különböző tantervi egységek (modulok) által valósul meg.

Egyéni tanulmányi rend - Parcurs individual: a hallgató által egy szak tantervéből felvett tantárgyak (a mintatantervet követő, vagy attól eltérő) sorrendje, amely segítségével teljesíti a diplomaszerezéshez szükséges kreditszámot, az előfeltételek betartásával.

Kompetencia - Competență: az egyén azon képessége, hogy felhasználja a szerzett ismereteket és készségeket különböző élethelyzetekben (munka, tanulás, szakmai és/vagy személyi fejlődés). A kompetencia hosszabb idő során felgyülemlett ismeretek és tapasztalatok által szerezhető meg.

Képesség - Capacitate: valamely feladatra vagy tevékenységre való alkalmasság, rátermettség.

Készség - Abilitate: azok a speciális képességek, amelyek gyakorlással, gyakorlással szerezhetőek meg.

Adottságok – Aptitudini: olyan egyéni pszichikai tulajdonságok, amelyek feltételét képezik egy bizonyos feladat megfelelő megoldásának.

Tanulmányi programfelelős – Responsabilul programului de studiu: szakterületen nagy jártassággal rendelkező, legalább adjunktusi beosztású oktató, aki a Kari Tanács előtt felel a tanulmányi program hazai és nemzetközi szintű elvárásainak teljesítéséért.

Tantárgyfelelős oktató – Titularul de disciplină: Minden tantárgy esetében a tárgyért felelős tanszék nevezi ki a tantárgyfelelős oktatót (általában az előadást tartó oktató, de ettől eltérő esetek is lehetnek). A tantárgyfelelős felel a tantárgyi adatlap korszerűsítéséért, és – amennyiben több személy végzi az adott tárgy oktatását – egyeztet az érintett oktatókkal. A tantárgyi adatlapok korszerűsítését a tanulmányi programfelelős koordinálja, és egyeztet a tantárgyfelelősökkel annak érdekében, hogy a tantárgy által biztosított kompetenciák összhangban legyenek a szak tantervében meghatározott kompetenciákkal, illetve a szak keretében oktatott egyéb tárgyak tartalmával (átfedések elkerülése, egyes előírt kompetenciák hiánya stb.)

5. A tanterv kidolgozásának követelményei

Általános követelmények:

- A tantervnek meg kell felelnie az egyetem /kar felvállalt célkitűzéseinek.
- A tanterv célja olyan eredmények elérése kell, hogy legyen, amelyek konkrét ismeretekben, képességekben és készségekben tükröződnek.
- A tantervben megfogalmazott szakképzettségnek meg kell felelnie az országos képesítési keretrendszernek és a hasonló európai képesítéseknek.
- A tanterv meg kell, hogy feleljen az Európai Unió és a világ más országaiban működő hasonló tanulmányi programoknak.

A tantervnek szerkezetében és tartalmában a következő követelményeknek kell megfelelnie:

- A tantervnek tartalmaznia kell az országos szinten meghatározott képzési követelményeknek megfelelő általános alapozó és szakmai alapozó tantárgyakat, szaktantárgyakat és kiegészítő tárgyakat, amelyeket kötelező, választható és szabadon választható tantárgyak szerint csoportosítják.
- A tantervnek meg kell határozni az adott tanulmányi program által biztosítandó általános és szakterületi alapképzési vagy mesterképzési kompetenciákat és ismereteket
- A tantervben a tantárgyaknak egy logikus sorrendet kell követniük.
- Az egyes tantárgyak súlyát a tantervben kreditekkel (ECTS) fejezik ki.
- A tantervben szereplő diszciplínák analitikai programjában meghatározzák a tantárgy célkitűzéseit, azt, hogy milyen konkrét kompetenciák és ismeretek megszerzését biztosítja, a tematikát, az órák leosztását előadás, szeminárium, labor, terv, gyakorlat stb. tevékenységekre, a hallgatók a tanulmányi teljesítményének értékelési módszereit és a szükséges irodalmat.
- A tantervben szereplő tárgyakat az egyetemen elfogadott egységes rendszer szerint kódolják. A kódrendszert a Szenátus fogadja el a Vezetőtanács javaslatára, és a tantervek Neptun ETR programban való feltöltésekor rendelik a tárgyhoz.
- A tantervben feltüntetett tantárgyak jegyzéke és az egyes diszciplínák tantárgyi adatlapjában meghatározott tartalma meg kell, hogy feleljen a tanulmányi program célkitűzéseinek, valamint az ARACIS által megfogalmazott követelményeknek.

- **A tanév két, egyenként 14 hetes szorgalmi időszakot tartalmaz, az alapképzésben átlag heti 20-28 órás, a mesterképzésben minimum 14 órás terheléssel, amelyet (rendszerint) 4 hetes rendes vizsgaidőszak és pótvizsgaidőszak követ.**
- Minden egyetemi félévnek megfelelően a mintatanterv 30, a kötelező és választható tantárgyakhoz rendelt kreditet tartalmaz.
- A tantervben szereplő, kötelező és választható tantárgyak kredit számának összege a hároméves alapképzésben 180, a négy évesben pedig 240 kreditpont. A mesteri programok képzési idejét és kredit számát az ARACIS által kidolgozott követelményrendszer írja elő, a törvénynek megfelelően, úgy hogy az alapképzés és a mesterképzés kredit számának összege minimum 300 kredit számot jelentsen.
- A szabadon választható tárgyak felméréssel végződnek, és az így szerzett krediteket a kötelező félévi 30 krediten kívül veszik számításba.
- A szakdolgozat/disszertáció előkészítéséhez és annak előzetes értékeléséhez kredit szám rendelhető a kötelező kredit szám keretében (alapképzésben 180, illetve 240, mesterképzésben pedig 120).
- Az előadásokhoz, illetve a gyakorlati tevékenységhez rendelt órák arányának meg kell felelnie az ARACIS által szakterületenként megszabott mutatóknak (pld. alapképzésben az arány 1+/-0,2).
- Az alapképzési tantervnek tartalmaznia kell a kötelező szakgyakorlatokat és az utolsó félévi (2-3 hetes) szakdolgozat előkészítő gyakorlatot, melyek teljes időtartama meg kell, hogy feleljen az ARACIS követelményeinek.
- A mesterképzési tantervnek tartalmaznia kell a képzés jellegének megfelelő kutatási/alkotói tevékenységet.
- A tantervnek meg kell határoznia a hallgatói teljesítmény értékelésének módját (az elsajátított tudás, képességek, készségek, jártasság felmérésére szolgáló próbákat), vizsga, kollokvium, évközi felmérés stb. formában. A vizsgák aránya legkevesebb 50% kell, hogy legyen.

6. A tanulmányi program kidolgozásának és módosításának főbb lépései

6.1. Új tanulmányi program kidolgozása: Az új tanulmányi program létrehozása a szükségesség és időszerűség felmérése és a rendelkezésre álló források felbecsülése után, kuratóriumi döntés nyomán történik.

1. Helyzetfelmérés, kezdeményezés, a tanulmányi programot kidolgozó felelős személy/tanulmányi programfelelős kinevezése.
2. A gazdasági és társadalmi szféra elvárásainak felmérése a program által követendő kompetenciákra vonatkozóan.
3. A program célkitűzéseinek és az általa nyújtandó általános és szakterületi kompetenciák meghatározása.
4. Hazai, európai és nemzetközi hasonló programok elemzése.
5. Az új tanulmányi program tantervének és önfelmérési iratsomójának kidolgozása.
6. A munkacsoport általi vita és elfogadás.
7. A belső felmérési bizottság értékelése, ennek nyomán a javítások elvégzése
8. A kari vezetőtanács elemzése, vitája és elfogadása.
9. Kari tanácsi vita és jóváhagyás.
10. Vezetőtanácsi láttamozás
11. Szenátusi döntés.
12. Külső értékelés és jóváhagyás (Az új vagy ötévenként felmért tanulmányi programok esetében az ARACIS vagy más az ENQA-hoz tartozó bármely ügynökség általi felmérés).
13. A tanulmányi programra vonatkozó információk közzététele és a szak működtetése.

1. Lépés – Helyzetfelmérés. A javaslat kezdeményezése. A finanszírozás, az anyagi- és embererőforrás felbecsülése. A tanulmányi programfelelős nevesítése

Az új tanulmányi programok indításának kezdeményezője lehet:

- a) egy kar
- b) egy (vagy több) tanszék
- c) az egyetemi Szenátus
- d) illetve a Sapientia Alapítvány Kuratóriuma.

Az első három esetben a kezdeményező(k) az intézmény és a kar fejlesztési stratégiáját követve, a munkaerő-piaci helyzetet figyelembe véve, megfogalmazzák a tanulmányi program indításának igényét, és **nevesítik a tanulmányi programfelelős személyt**. A programfelelős személy munkáját szakindítási munkacsoport segíti, szükség szerint. A programfelelős által kidolgozott programtervezetnek tartalmaznia kell a szak célját, főbb szakmai–akkreditációs mutatóit, oktatói és infrastruktúra szükségletet és a felbecsült költségeket (Útmutatóul a kuratóriumi elvárások tekintendők). A szakindítás kezdeményezési javaslat pozitív kari tanácsi elbírálása és a források beazonosítása után a tanulmányi programra vonatkozó szakindítás indoklás, a VT láttamozásával elkerül a Kuratóriumba, ahol – szakértői bizottsági véleményezés nyomán – megvitatják azt. Támogató kuratóriumi döntés esetén a tanulmányi program teljes dokumentációja kidolgozásra kerül.

Abban az esetben, amikor a kezdeményező az Alapítvány Kuratóriuma, a tanulmányi programot a Vezetőtanács valamely karhoz rendeli, ahol nevesítik a felelőst. A tanulmányi programfelelős nevesítése a Kuratórium javaslatára (is) történhet.

A szakindításra vonatkozó kuratóriumi döntés nyomán a kari tanács megbízza a tanulmányi programfelelőst a tanulmányi program teljes dokumentációjának elkészítésével, meghatározza feladatkörét, és írásban közli azt az érintettel.

A tanulmányi programfelelős koordinálja a munkacsoport tevékenységét, egyeztet a kari vezetéssel, illetve az érintett tanszékekkel és/vagy külső szakemberekkel. Időközönként írásban értesíti a kart, illetve szükség esetén az Egyetem Vezetőtanácsát is, a tanulmányi program kidolgozásának helyzetéről és a felmerült problémákról.

A dokumentáció kidolgozásakor a munkacsoport az alábbi eljárást követi:

2. Lépés - A kompetenciák megfogalmazása

A tanulmányi program kidolgozásakor elsődleges szempont a kompetenciák meghatározása, amelyek összhangban kell, hogy legyenek a RNCIS, illetve az ARACIS által megfogalmazott elvárásokkal.

3. Lépés - A gazdasági és társadalmi szféra elvárásainak felmérése.

A kompetenciák megfogalmazásakor fel kell mérni a szakterületnek megfelelő munkaerő-piaci szférában működő munkáltatók elvárásait, kihasználva a meglévő tanszéki, kari és intézményi kapcsolatokat. Az elvárások megítélésében a következő információk gyűjtése ajánlott:

- a romániai, uniós és más országok képesítési követelményeinek tanulmányozása,
- a különböző potenciális munkáltató intézmények munkaköri leírásainak tanulmányozása,
- kérdőíves piaci felmérés,
- a munkáltatók felkérése a szakember iránti elvárások megfogalmazására,
- a végzett hallgatók véleménye a képzésről és a munkapiacon szerzett tapasztalatokról.

4. Lépés - Hazai, európai és nemzetközi hasonló programok elemzése

A tanulmányi programok kidolgozása során a hazai és a nemzetközi tapasztalatokat is felhasználják (Good practices elv alkalmazása). A megfogalmazott célok és kompetenciák

ismeretében – kiaknázva az intézményi és a személyes szakmai kapcsolatokat, az internet nyújtotta, valamint a könyvtári dokumentációs lehetőségeket stb.– összegyűjtik az azonos vagy hasonló kompetenciákat nyújtó tanulmányi programokra vonatkozó információkat és elemzik azokat.

5. Lépés – A tanterv kidolgozása

- a. Az új tanterv esetén elsőként a tanterv szerkezetét határozzák meg, figyelembe véve a Minisztérium, valamint az ARACIS által megállapított, országos szinten elfogadott követelményeket.
- b. Meghatározzák azokat a tantárgyakat, amelyek szükségesek a megfogalmazott kompetenciák eléréséhez. A tantárgyakat osztályozzák általános alapozó, szakmai törzsanyag (szakmai alapozó és szaktantárgyak) szerint.
- c. A tantárgyakat besorolják kötelező, választható és szabadon választható tantárgycsoportokba, és meghatározzák az opcionális tárgyak/tárgycsomagok választási módját.
- d. Meghatározzák minden tantárgy esetén – egyeztetve a felkért/kinevezett tantárgyfelelőssel – az előadások, szemináriumok, laborgyakorlatok, tervek stb. óraszámát. Felmérik a tantárgy elsajátításához szükséges hallgatói munka időtartamát, és megállapítják a megfelelő kreditszámot.
- e. Meghatározzák a hallgatói teljesítmény értékelésének formáját minden tantárgy esetében: vizsga, kollokvium, évközi felmérés.
- f. Összeállítják a tanterv javaslatot.
- g. A tantárgyfelelős oktatókkal együttműködve kidolgozásra kerülnek a tantervjavaslatban szereplő tárgyak a tantárgyi programjai (tantárgyi adatlapjai), egyeztetve a tárgyak szakmai tartalmát és egymásra épülését az oktatási folyamat során.
- h. Meghatározzák az ARACIS által előírt tantervi mutatókat.

6. Lépés - A kezdeményezők általi elfogadás

- i. A tanterv kidolgozásakor több változat készítése ajánlott. Ezek megvitatása a munkacsoportban és a kari vezetótanácsban történik.
- j. A megfelelő tanterv kiválasztása után belső vitára bocsátják.
- k. A vélemények megvitatása és az indokolt módosító javaslatok beépítése után a tanulmányi programjavaslatot kiegészítik minden, az ideiglenes működési engedély/akkreditáció kérvényezéséhez szükséges anyaggal.

7. Lépés – A belső felmérési bizottság általi véleményezés

- l. A teljes szakindítási dokumentációt a Szenátus által kinevezett belső szakértő bizottság rendelkezésére bocsátják, amely elemzi az dokumentumokat, ellenőrzi a helyszíni körülményeket, és elkészíti az ellenőrzési jegyzőkönyvet, amelyben megfogalmazza az iratcsomóval kapcsolatos megjegyzéseit és módosítási javaslatait.
- m. A bizottság javaslatai alapján a munkacsoport véglegesíti az iratcsomót, és a Kari Tanács elé terjeszti

8. Lépés - A kari tanácsi jóváhagyás

Az elkészült tanulmányi program felmérő dokumentációját a Kari tanácsi vitára tűzik. A Kari Tanács dönt arról, hogy a benyújtott tanulmányi program dokumentáció megfelel-e az elvárásoknak. A tanulmányi programtervezet megindokolt elvetése a folyamat újrakezdését feltételezi, a Kari Tanács által megnevezett lépéstől.

9. Lépés – Az egyetemi vezetőtanácsi elbírálás

A Kari Tanács által pozitívan elbírált programtervezetet és a megfelelő jegyzőkönyveket a Rektori Hivatalba küldik. Itt kiértékelik a mutatókat, ellenőrzik az ARACIS által előírt követelmények betartását, a rokon szakokkal való összhangot és a NEPTUN rendszer sajátos elvárásainak betartását. Pozitív elbírálás után a javaslatot a Szenátus elé terjesztik, ellenkező esetben azonban, a döntés indoklásával együtt a tervezetet visszaküldik a munkacsoporthoz, és a Vezetőtanács által meghatározott módon a folyamat újra kezdődik.

10. Lépés – A szenátusi döntés

A szenátusi vita előtt legkevesebb egy héttel az új tanulmányi program tervezetét a kari jegyzőkönyvekkel együtt a szenátusi tagok rendelkezésére bocsátják. A szenátusi vita előtti időszakban a tantervet a kar honlapján is közzéteszik. Amennyiben a Szenátus elveti a javaslatot, a döntést megindokolva visszaküldik a folyamat újraindításának lépését meghatározva.

11. Lépés – A tanulmányi program külső elbírálása

A teljes önértékelési dokumentációt a Rektori Hivatal eljuttatja az ARACIS-hoz, és lebonyolítják a hivatalos engedélyeztetési eljárást, a törvényes rendelkezéseknek megfelelően.

12. Lépés – Az új tanulmányi program tantervének közzététele, és életbe léptetése

Új tanulmányi program beindítása az ideiglenes működési engedély megszerzése után történhet, a Kormányrendeletben rögzített hallgatói keretlétszámnak megfelelően.

Az új tantervet és a megfelelő tantárgyleírásokat (tantárgyi adatlapokat) az egyetemi szabályzatok által előírt módon nyilvánosságra hozzák

- a) a tantervet és a tantárgyleírásokat a kar honlapján,
- b) a tantervet és tantárgyleírásokat a hallgatói tájékoztató kiadványokban,
- c) a futó évfolyamok tantervét és a rövidített tantárgyleírásokat – a hallgatók számára is elérhető módon – megjelenítik a NEPTUN rendszerben

6.2. A tanulmányi program módosításának főbb lépései

1. A tanulmányi program-módosítás szükségességének és időszerűségének felmérése, és a kidolgozásának kezdeményezése.
2. A tanulmányi program módosításának elrendelése, a tanulmányi-programfelelős megbízása a módosító javaslat kidolgozásával és a folyamat ütemtervének megállapítása.
3. A gazdasági és társadalmi szféra elvárásainak felmérése a program által követendő kompetenciákra vonatkozóan.
4. Hazai, európai és nemzetközi hasonló programok elemzése.
5. A módosított tanterv és tantárgyi programok kidolgozása, az országos elvárások figyelembe vételével.
6. A kari vezetőtanácsi elemzése és elfogadás.
7. A kari tanácsi vita és határozat.
8. Az egyetemi Vezetőtanács láttamozása.
9. A szenátusi döntés.
10. A tanulmányi program új tantervének közzététele és alkalmazása.

1. Lépés – Helyzetfelmérés. A javaslat kezdeményezése.

Működő tanulmányi program esetében az Egyetem Vezetőtanácsa, a Kar vezetése, a tantárgyakért felelős tanszék, illetve a tanulmányi programfelelős kezdeményezheti a tanulmányi program tantervének újraértékelését, és annak módosítását. A módosítási szándékot írásban meg

kell indokolni, hivatkozva pld. a piaci helyzet változására, a tudományterület egyes ágazatainak elavulására, új tudományos és technológiai ismeretek beiktatására, minőségfejlesztési célok megjelenítésére, mutatók sérülésére, stratégiai célokra stb. Az indoklás pozitív elbírálása után a Kari Tanács jóváhagyja a kezdeményezést, megállapítja az ütemtervet, és megkezdődik a tanulmányi program módosításának a folyamata.

2. Lépés – A tanulmányi programfelelős feladatának megfogalmazása.

A Kari Tanács megbízza a tanulmányi programfelelőst a szükséges módosító javaslatok kidolgozásával, megszabva azon feltételeket, amelyeknek eleget kell tennie a programnak. A programfelelős egyeztet az érintett oktatókkal és a kari vezetéssel, és időközönként írásban értesíti a kart, szükség esetében az egyetem Vezetőtanácsát is, a tanulmányi program módosításának helyzetéről és a felmerült problémákról.

3. Lépés - A gazdasági és társadalmi szféra elvárásainak felmérése.

Az elvárások megítélésében a következő információk gyűjtése ajánlott:

- a romániai, uniós és más országok képzési követelményeinek tanulmányozása
- a különböző potenciális munkáltató intézmények munkaköri leírásainak tanulmányozása,
- kérdőíves piaci felmérés,
- a munkáltatók felkérése a szakember iránti elvárások megfogalmazására,
- a végzett hallgatók véleménye a képzésről és a munkapiacra szerzett tapasztalatokról.

4. Lépés - Hazai, európai és nemzetközi hasonló programok elemzése.

A tanulmányi programok, tantervek felülvizsgálásában / módosításában felhasználják az országos és a nemzetközi tapasztalatokat is (Good practices elv alkalmazása). A megfogalmazott célok és kompetenciák ismeretében, kiaknázva az intézményi és a személyes szakmai kapcsolatokat, az internet nyújtotta, valamint a könyvtári dokumentációs lehetőségeket, összegyűjtik az azonos vagy hasonló kompetenciákat nyújtó tanulmányi programokat/tanterveket és elemzik azokat.

5. Lépés – A módosított tantárgyi programok kidolgozása az országos elvárások figyelembe vételével.

Meghatározzák azokat a tantárgyakat, amelyek az előírt kompetenciák megszerzéséhez szükségesek, és – egyeztetve a tantárgyfelelősökkel – minden egyes tantárgyhoz hozzárendelik az elérendő kompetenciákat. Megállapítják minden tantárgy esetén az előadások, szemináriumok, laborgyakorlatok, tervek stb. óraszámát, felméri a tantárgy elsajátításához szükséges hallgatói munka időtartamát, kiszámítják a megfelelő kreditszámot (25 munkaóra/kredit mutatót figyelembe véve) és meghatározzák a hallgatói teljesítmény értékelésének formáját: vizsga, kollokvium, évközi felmérés. A tantárgyfelelős oktatók kidolgozzák a tantárgyi adatlapokat, a tanulmányi programfelelőssel és egyéb a tárgy oktatásában részt vevő személyekkel egyeztetve a tárgyak szakmai tartalmát és egymásra épülését az oktatási folyamat során. Meghatározzák a tantervi mutatókat, az ARACIS által előírt standardokkal összhangban.

6. Lépés - A kari vezetés/vezetőtanácsi jóváhagyás

A tanulmányi program módosítási javaslatát a kari vezetőtanács elemzi, és pozitív véleményezés után a kari tanácsi vitára továbbítja.

7. Lépés - A kari tanácsi vita és határozat.

A Kari Tanács dönt arról, hogy a tanterv megfelel-e az elvárásoknak, amelyek a módosítást szükségessé tették. A tanterv módosítási javaslat megindokolt elvetése a folyamat újrakezdését feltételezi, a Kari Tanács által megnevezett lépéstől.

8. Lépés – Az egyetem Vezetőtanácsának láttamozása

A kari tanács által pozitívan elbírált módosított tantervet és a megfelelő jegyzőkönyveket a Rektori Hivatalba küldik a megállapított határidőre. Itt kiértékelik a mutatókat, ellenőrzik az ARACIS által előírt követelmények betartását, a rokon szakokkal való összhangot és a NEPTUN rendszer sajátos elvárásainak betartását. Pozitív elbírálás után a javaslatot a Szenátus elé terjesztik. A tervezet indokolt elvetése nyomán a tantervet visszaküldik a karra, és a Vezetőtanács által meghatározott módon a folyamat újra kezdődik.

9. Lépés - A szenátusi döntés

A szenátusi vita előtt legkevesebb egy héttel a tanterv módosítási javaslatot, a megfelelő kari jegyzőkönyvekkel együtt a szenátusi tagok rendelkezésére bocsátják. Amennyiben a Szenátus elveti a javaslatot, a döntést megindokolva visszaküldik, meghatározva a folyamat újraindításának lépését.

10. Lépés - A tanulmányi program tantervének közzététele és életbe léptetése

A módosított tantervet és a megfelelő tantárgyleírásokat – tantárgyi adatlapokat az egyetemi szabályzatok által előírt módon nyilvánosságra hozzák

- a) a tantervet és a tantárgyleírásokat a kar honlapján,
- b) a tantervet és tantárgyleírásokat a hallgatói tájékoztató kiadványokban,
- c) a futó évfolyamok tantervét és a rövidített tantárgyleírásokat – a hallgatók számára is elérhető módon – megjelenítik a NEPTUN rendszerben.

7. Záró rendelkezések:

A módosított tanulmányi program az elfogadását követő évfolyam I. évétől kezdődően érvényes, változatlanul a teljes képzési ciklusra. A tanterv érvénybe lépése után az intézmény hivatalos dokumentumává válik, amelyet a dékán és a rektor írnak alá. A tanulmányi program bármilyen változtatása csak jelen módszertan szerint történhet.

A Kari Tanács évente megvizsgálja a tantervek módosításának szükségességét, és – indokolt esetben – javaslatot tesz annak minőségi javításáról. Ha a helyzet megköveteli, akkor beindítják a 1-10 lépésben megnevezett folyamatot.

Jelen szabályzatot az EMTE Szenátusa 2007. május 25-i ülésén hagyta jóvá, és 2015. július 17-i ülésén módosította.

Dr. Kása Zoltán,
Szenátus Elnöke.

Dr. Dávid László,
egyetemi tanár
rektor

Az új tanulmányi programok kidolgozásának, elfogadásának, folyamatábrája

